Pep Mayolas va presentar el seu darrer llibre, 'Erasme i la construcció catalana d'Espanya'

Autor: Daniel Solano
Data de publicació: 13-05-2014

Si Erasme podia haver estat un fill d'En Cristòfor Colom; si el Descobridor era barceloní i les primeres expedicions de descoberta i conquesta americanes també eren catalanes; si els Reis Catòlics van establir-se a València i la van convertir en la capital dels seus dominis hispànics, llavors té sentit que l'Espanya imperial sigui una construcció netament catalana

L'investigador de l'Institut Nova Història, Pep Mayolas, va presentar, el passat 22 d'abril del 2014, el seu darrer llibre Erasme i la construcció catalana d'Espanya (Llibres de l'Index) a la Casa Elizalde de Barcelona. L'acte va comptar amb la presència de l'Eugeni Casanova, en Jordi Bilbeny i el mateix autor. Durant la conferència, es va anar descobrint al públic assistent la tesi del llibre, que relaciona les identitats de Ferran Colom, fill de l'almirall Joan Cristòfol Colom, descobridor de les Amèriques, i el filòsof i teòleg Erasme de Rotterdam.

Durant el torn de parlaments, el periodista Eugeni Casanova va recomanar el llibre de Mayolas assegurant que els lectors hi trobaran un Erasme 'insòlit i controvertit', identificat amb la família Colom mitjançant un 'devessall de dades i proves' extraordinari. Per Casanova, aquest serà un llibre del qual se'n parlarà, donat que l'autor es fa preguntes i detecta contradiccions que la historiografia oficial haurà de contestar. 'És un llibre honest i molt ben travat', amb una tesi valenta que queda 'a l'espera de dades que l'acabin de reforçar i que segur trobarem en futurs treballs d'en Pep Mayoles'.
Per la seva banda, l'historiador Jordi Bilbeny, va introduir el llibre en el context històric, explicant la tasca ingent de desnaturalització que va realitzar la censura espanyola durant els segles XV i XVI amb els personatges il·lustes catalans. En aquest sentit, Bilbeny va confesar no entendre perquè encara hi ha qui viu amb polèmica les novetats que planteja aquest llibre. Segons l'historiador, 'qui veu polèmica en les investigacions com aquesta és perquè prefereix mantenir-se com un fanàtic de la ignorància' abans que acceptar noves explicacions. Per Bilbeny, la polèmica mai ha de servir per impedir analitzar noves proves i plantejar millors hipòtesis.

Finalment, en Pep Mayolas, l'autor del llibre, va introduir els oients a la figura d'Erasme de Rotterdam, personatge que sempre ha tingut una naturalesa 'volgudament obscura' i que ha portat alguns biògrafs a titllar-lo com un 'mestre de la cautela'. Aquesta insistència en amagar la seva identitat, segons la tesi del llibre de Mayolas, respon a la doble identitat que el teòleg tenia amb Ferran Colom. A Catalunya era Ferran Colom, i a l'estranger adoptava el pseudònim d'Erasme de Rotterdam.

Segons l'autor, 'Erasme és el prototip de personatge que s'oculta en carn i ós, però que es multiplica en paper'. Per Mayolas, aquesta manera d'actuar ve donada pel fet que el personatge 'va ser fill de la conjunció de la impremta i de la inquisició', dos fenòmens essencials per entendre el segle XV. La figura que s'analitza en aquest llibre és fruit de la 'reacció al setge vital que va imposar la inquisició espanyola' a la societat del moment. Pep Mayolas, a més, detalla al seu llibre com l'obra d'Erasme titulada Elogi de la follia vincula les dues identitats del personatge i revela assumptes ocults de la cort espanyola relacionats amb la vida dels reis catòlics i de la seva filla Joana.